

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนาหาความสัมพันธ์ เพื่อศึกษาความเชื่อด้านสุขภาพ พฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดสัตว์ปีก และความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อด้านสุขภาพกับพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดสัตว์ปีกของกลุ่มผู้ชำแหละสัตว์ปีกในเขตเทศบาลนครลำปาง ดำเนินการศึกษาในกลุ่มผู้ชำแหละสัตว์ปีกจากครัวเรือนที่อยู่ในบัญชีรายชื่อโรงฆ่าสัตว์ปีกของสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดลำปาง พ.ศ. 2551 และอยู่ในเขตเทศบาลนครลำปาง จำนวน 29 ครัวเรือน โดยเก็บข้อมูลจากทุกคนที่ทำงานในทุกครัวเรือน จำนวน 101 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถามและแบบสังเกตพฤติกรรม โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล ส่วนที่ 2 ความเชื่อด้านสุขภาพเกี่ยวกับโรคไข้หวัดสัตว์ปีก ส่วนที่ 3 พฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดสัตว์ปีก และส่วนที่ 4 ข้อมูลสำรวจการใช้อุปกรณ์ป้องกันร่างกายส่วนบุคคลและน้ำยาฆ่าเชื้อ ซึ่งเป็นแนวคำถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมและเอกสารที่เกี่ยวข้อง โดยใช้กรอบแนวคิดความเชื่อด้านสุขภาพของ Backer และ Maiman (1975) ศึกษาความเชื่อด้านสุขภาพเกี่ยวกับโรคไข้หวัดสัตว์ปีก มีองค์ประกอบ 5 ด้าน คือ การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเป็นโรค การรับรู้ความรุนแรงของโรค การรับรู้ประโยชน์ในการปฏิบัติเพื่อป้องกันโรค การรับรู้อุปสรรคในการปฏิบัติเพื่อป้องกันโรค และสิ่งชักนำให้เกิดการปฏิบัติเพื่อป้องกันโรค โดยได้รับการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ ได้ความตรงของเนื้อหาในส่วนของแบบสอบถามเท่ากับ 0.87 และทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามก่อนนำไปใช้จริง โดยใช้สูตรแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยรวมเท่ากับ 0.86 ส่วนแบบสังเกตพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดสัตว์ปีกนั้น

ผู้วิจัยเป็นผู้สังเกตด้วยตนเองจากการปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติของกลุ่มผู้ชำแหละสัตว์ปีกขณะทำงาน นำเครื่องมือที่ได้ไปเก็บรวบรวมข้อมูลในเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2552 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา หาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงอันดับแบบเพียร์สัน

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มผู้ชำแหละสัตว์ปีกมีความเชื่อด้านสุขภาพเกี่ยวกับโรคไข้หวัดสัตว์ปีกโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาความเชื่อด้านสุขภาพรายด้านพบว่า มีการรับรู้ความรุนแรงของโรคไข้หวัดสัตว์ปีกและมีสิ่งชักนำให้เกิดการปฏิบัติเพื่อป้องกันโรคไข้หวัดสัตว์ปีกอยู่ในระดับสูง ส่วนการรับรู้ด้านอื่นๆอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านการรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเป็นโรคไข้หวัดสัตว์ปีก ด้านการรับรู้ประโยชน์ในการปฏิบัติเพื่อป้องกันโรคไข้หวัดสัตว์ปีก และด้านการรับรู้อุปสรรคในการปฏิบัติเพื่อการป้องกันโรคไข้หวัดสัตว์ปีก

กลุ่มผู้ชำแหละสัตว์ปีกมีพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดสัตว์ปีกโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้านพบว่า มีพฤติกรรมการป้องกันโรคด้านการดูแลสุขภาพอนามัยอยู่ในระดับดี ส่วนพฤติกรรมการป้องกันโรคด้านการป้องกันตนเองจากการสัมผัสสัตว์ปีก และพฤติกรรมด้านการป้องกันและควบคุมโรคอยู่ในระดับปานกลาง

ความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อด้านสุขภาพกับพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดสัตว์ปีก มีความสัมพันธ์กันเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ( $p\text{-value} < 0.05$ ) แต่มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำมาก ( $r = 0.209$ ,  $p\text{-value} = 0.036$ )

ผลการศึกษาครั้งนี้ สามารถนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานในการดำเนินการป้องกันและควบคุมโรคไข้หวัดสัตว์ปีกในพื้นที่ของบุคลากรจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดแนวทางเสริมสร้างความรู้และให้คำแนะนำแก่กลุ่มเสี่ยงต่อการสัมผัสโรคจากการทำงานที่เกี่ยวข้องกับสัตว์ปีก ให้มีการรับรู้และมีความเชื่อด้านสุขภาพที่ถูกต้อง นำสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ปลอดภัย และเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยป้องกันและควบคุมไม่ให้เกิดการแพร่กระจายโรคไข้หวัดสัตว์ปีกในชุมชนต่อไป

The purpose of this correlational descriptive study was to study health belief and preventive behaviors toward Avian Influenza (AI), and to examine the relationship between health belief and preventive behaviors toward AI among backyard poultry slaughter worker in Lampangcity Municipality, Lampang. The population consisted of 101 people who worked in 29 backyard poultry slaughter, which registered at Lampang Provincial Livestock Office. The instrument used in this study were a questionnaire and observational form. The questionnaire developed by the researcher based on a literature review about health belief model by Backer and Maiman (1975) framework, includes factors: perceived susceptibility, perceived severity, perceived benefits, perceived barriers and cues to action. The content validity was verified by 3 experts and tests for reliability by Cronbach's alpha coefficient. The reliability of overall health beliefs, preventive behaviors form and survey form of personal protective equipment and disinfectant using was 0.88, 0.75 and 0.78 respectively. The observational form used by researcher. Data were corrected in June, 2009 and analyzed by using descriptive statistic and Pearson's correlation coefficient.

The results showed that: The population had overall health beliefs at a moderate level. Considering each aspect of health beliefs: perceived severity of AI and cues to action to preventive behaviors toward AI were at a high level. While perceived susceptibility of AI, perceived benefits of preventive behaviors and perceived barriers to preventive behaviors toward AI were at a moderate level.

The population had overall preventive behaviors toward AI at a moderate level. Considering each aspect of preventive behaviors: personal hygiene was at high level, whereas, protective from direct contact and the preventive and the disease control of AI were at moderate level.

The overall health beliefs were positively statistically significantly correlated to preventive behaviors toward AI at level 0.05 ( $r = 0.209$ ,  $p\text{-value} = 0.036$ ).

Results of this study can be used as preliminary data for health care providers in determining guidelines for providing preventive knowledge and advice to the risk group, especially whom work associated poultry, by modifying and enhancing preventive behaviors towards AI. So that the risk group will perceive correctly of their health belief, had a correct preventive behaviors towards AI and effectively participate in AI prevention and control in community.